

1. Nor dena gillotinareen alde?
2. Gizon hiltzaleak zer gogo du?
3. Badirea barne onko jendeak gillotinareen alde?

II

GILLOTINA. 2.

Gizon tzar bihotz-gabe heiek harriturik utzi zuten Frantzia dohakaboa; gillotinareen izena bera ez baititake aipha, hetaz eta heien egitate¹³ lazgarriez orhoitu gabe.

Eta halere —ahalgegarri¹⁴ dena, gizon handiak zirela hek, erranen dautzuate oraiko hauiek. Ez dakite zer derasaten, edo barnez hek iduriak dire.

Gauza segura dena da, orai ere tzarrenak, herratsuenak¹⁵, odol ixurtzearen gutienik beldur litazkenak direla beroenik gillotinareen kentzera.

Kentze horren alde direla, lehen-lehenik nor? Gizon hiltzaleak; norbeit ja hilik dutenak edo hil gogo¹⁶.

Hitz batetik bertzean bulharretara puñalaz eman lezakezutenak edo tripan tirahalako ostiko¹⁷ batez gizona lurrerat hil-gor aurdik¹⁸ lezaketen guziak oro gillotinareen kontra dire.

Poxolu¹⁹ dute, ageri da.

Bizkitartean aski lukete nehor ez hiltzeaz; ez lukete gillotinareen beldur izaiterik. Ez baitire ordean hortarik ari!

Egia erran behar da: ez dire bakarrik jende hiltzaleak eta heien idurikoak, gillotinareen kontra. Bada bertzerik. Ez balitz tresna lazgarri hori baitzepadara beharra; zuzen ez balitz, gizon hiltzalea, odol-hotzean, tzarkeriaz, bere idurikoa hil duena hil dadin; ez balitz bertzalde larderia²⁰ izigarri horren beharra, gaixtaginen izi tzeko; oro ez bada, zonbeit bederen ez balitu horrek gogoetazten, lotsarazten, gibelatzen, begiratzen hil nahi luketenaren hiltzetik... hori ez balitz, orok ginuke behar gillotina gaitzetsi, madarikatu; puskaturik zokhorat aurdiki; edo erre, suntsitu sekulakotz. Ez balitz ere horrek Frantzian bertze orduz²¹ egin dituen sarraskien orhoitzapenetan baizik. Fuera gillotina behar ginuke orok oihu egin; eta egin ginezake gogotik.

Ba bainan, larderia hori kenduta, gero, nor egin burutzirik²² ohoin tzar, gizon-hiltzale deusen beldur ez litazkenekin?

Hori da gogoetagarri.

Eta futxo²³ halere, barne onko gizonetan ere frango izanki gillotinareen kontra. Diotelarik: hortara gabe gizon-hiltzaleak biribilka²⁴ ditazkela eta itzalerat eraman sekulakotz.

III ADITZ IKASKUNTZA

31 Baititake 32. Litazkenak

33 Lezakezutenak 34. Lukete.

31. IZAN. Potentiel présent.

Ni	izan	naitake (nitake)	= je peux être
Hi	"	haitake	= tu peux être
Zu	"	zaitezke	= vous pouvez être
Hura	"	daiteke (ditake)	= il peut être
Gu	"	gaitezke	= nous pouvons être
Zuek	"	zaitezkete	= vous pouvez être
Hek	"	daitezke	= ils peuvent être

32 IZAN. Conditionnel présent.

Ni	izan	nintake (nintake)	= je serais
Hi	"	hintake	= tu serais
Zu	"	zintezke	= vous seriez
Hura	"	litateke (litake)	= il serait
Gu	"	gintezke	= nous serions
Zuek	"	zintezkete	= vous seriez
Hek	"	litezke (litazke)	= ils seraient

33. UKAN. Conj. à 3^e pers. pl. Conditionnel. O. Sing.

UKAN mezahe = je l'aurais. Neri = à moi

Zuk	zinezahet	= vous me l'auriez.
Harek	lezahet	= il me l'aurait.
Zuek	zinezahetet	= vous me l'auriez
Heiek	lezahetet	= ils me l'auraient

Zuri = à vous

Nike	mezahetu	= je vous l'aurais
Harek	lezahetu	= il vous l'aurait
Gu	ginezahetu	= nous vous l'aurions
Heiek	lezahetute	= ils vous l'auraient